

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

ΑΥΓΗ ΝΤΕ ΝΕΒΕΡ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

‘Ο Γκονζάγκας στάθηκε μία στιγμή κ’ έπειτα φώναξε με περισσότερο ορμή στους φίλους του:

—Ποιός τόλγεα τὰ λόγια αυτά; Ποιός ορκιζόταν πίστι και άφοσίωσι μέχρι θανάτου; ‘Εσείς ή έγώ; ‘Εσείς θέβαια! Και τώρα με την πρώτη πνοή της μπόσας, του κάκου ζητώ ένα πιστό στρατιώτη γύρω μου, ένα στρατιώτη του Ιερου λόχου, που είχατε σηματούσει!... Πού είσαστε λοιπόν, πιστοί μου; Φεύγετε, έ; ‘Οχι, μά τον ‘Εσταυρωμένο, δεν θα φύγετε άκόμα!... Βρισκόμαί εδώ και θα χώσω το σπαθί μου στην κοιλιά των φυγάδων... Βλέποντας πώς ο Ναθάιγ έτοιμαζόταν να του άπαντήση, τον διέκοψε, λέγοντας:

—Σιωπή, εξέδελφέ μου! Δεν έγω πειά άρκετή ψυχραιμία για ν’ άκούσω τις φλυαρίες σας! Μου δοθήκατε έξ ολοκληρωθ, άπολύτως! ‘Εγώ σας πέρα και σας κρατώ τώρα καλά!... ‘Α! ‘Α! λέτε πως τό παρακάνω!... ‘Α! άί! με παραπέμπετε στο Ζαντρώ και στους δολοφόνους του!... ‘Εσείς! ‘Εσείς! ‘Εσύ, Ναθάιγ, που ζης από μένα! ‘Εσύ, Ταράν, που σε φόρτωσα με τις εύεργεσίες μου! ‘Εσείς, ‘Οριόλ, γελωτοποιή, που χάρις σε μένα, περνάς για άνθρωπος... ‘Εσείς άλλοι, άνθρωποι μου, σκλάβοι μου, που μου πουληθήκατε και πού σας αγόρασα...

‘Ο Γκονζάγκας έδέσποζε άνάμεσα σε άλλους και τά μάτια του πετούσαν άστραπές...

—Αυτό, λέτε, δεν είναι δουλείες δικές σας; έξακολούθησε μ’ ένα τόνο πιο διαπεραστικό. Φαντάζεστε πως έμενα μόνο από ενδιαφέρον; Σας ορκίζομαι στο Θεό, έναρτεσι φίλοι μου, πως αϊτή ή ύπόθεσις είν’ ή πιο σπουδαία κ’ ή πιο μεγάλη άπ’ τις ύποθέσεις σας, ή μοναδική σας ύπόθεσις αϊτή τή στιγμή. Σας πρόφερα ένα γλύκισμα και τό δογκώσατε άπληστα... Γίσο τό χειρότερο για σας, άν τό γλύκισμα αυτό ήταν δηλητηριασμένο! ‘Η μπουκία σας δεν θα είναι λιγώτερο πικρή από τή δική μου!... Γαντζώθήκατε άπάνω σε μένα!... Γιατί; Για ν’ άνέθετε ψηλά όσο κ’ έγώ! ‘Ανεθήτε λοιπόν, μά τό θάνατο, του Χριστού! ‘Ανεθήτε! Νιωθετε λίγγο; ‘Ανεθήτε, άνεθήτε άκόμα, άνεθήτε ώς τό ικρίωμα!

‘Ενα ρίγος διέδραμε τήν όμήγυρι. ‘Ολων τά μάτια ήταν προσηλαμένα άπάνω στο τρομαχτικό πρόσωπο του Γκονζάγκα.

‘Ο ‘Οριόλ, του όποιου τά γόνατα κλονίζοντουσαν, επανέλαθε χωρίς να θέλη τήν τελευταία λέξι του πρίγκηπος:

—Τό Ικρίωμα!

‘Ο Γκονζάγκας τον έκεράνωσε μ’ ένα βλέμμα άπέραντης περιφρόνησεως και του έπτε σκληρά:

—‘Εσένα, γελοίο, σε περιμένει τό σκοινί τής κρεμάλας!

‘Επειτα, γυρίζοντας προς τον Ναθάιγ, τον Σουαζύ και τους άλλους, τους όποιους χαίρετσε ειρωνικά, πρόσθεσε:

—Μά έσας, κύριοι, που είσαστε εύπατριδαί...

Μά δεν άποτελείωσε τή φράσι του. Στάθηκε μία στιγμή και τους κύτταξε. ‘Επειτα, σαν να ξεχείλισε έξαρπια ή περιφρόνησι του, εφώνασε:

—Ευπατριδή έού, Νοσέ, ό γυιός έ- νός στρατιώτη! Ευπατριδής, έού, Σουαζύ! Ευπατριδής ό Μοντωμπέρ! Ευπατριδής ό Ναθάιγ! Ευπατριδής ό βαρώνος ντε Μπάτζ! Χίχι! γά!

—Κατάρα! μούγκρισε ό τελευταίος. —Σιωπή, γελοίοι μου! Ευπατριδαί, έσείς; Κοκκινίζω άπό ντροπή! Πιό εύπατριδαί από σας είναι ό Ζαντρώ κ’ ό άνθρωποι του. ‘Απόψε...

‘Εξαρνα στάθηκε και τό πρόσωπό του έλλαξε έκφρασι. ‘Εκανε άργά ένα θήμα μπροστά. ‘Ολο: έκαναν συγχρόνως ένα θήμα πίσω.

—‘Η νύχτα, έπτε με φωνή χαμηλή,

δεν είναι άκόμα άρκετά σκοτεινή για νά κρύψη τή χλωμάδα σας... Κυτταχτήτε μεταξύ σας; Γρέμετε! Φοβάστε! Είστε πιασμένοι σε μία παγίδα μεταξύ τής νίκης μου και τής καταστροφής μου! Τής νίκης μου, που θά είναι και δική σας νίκη και τής καταστροφής μου, που θά σας συντρίψη!

Είχε φτάσει μπροστά στην πόρτα, ή όποια οδηγούσε στον αντιβάλαμο, όπου θριακόντουσαν οι φρουροί του αντιβασιλέως. ‘Αγγιζε τό πόμολο τής πόρτας και πρόσφερε ψυχρά:

—Μίλησα!... ‘Η μετόνια εξέλιονέτι τά πάντα και μου φαίνεται πως λογικότερες σκέψεις άρχισαν να έπικρατούν στο μυαλό σας! Μπορείτε να γίνετε μάρτυρες μόλις περάσετε τό κατώφλι αυτής τής πόρτας. Θέλετε να τή άνοίξει;...

‘Η σιωπή άπάντησε στην ερώτησι του. —Τί πρέπει να κάνουμε, ύψηλότετε; ρώτησε ό Μοντωμπέρ πτότος.

‘Ο Γκονζάγκας τους κύτταξε διαδοχικά όλους στα μάτια. —Και σό, εξέδελφέ μου Ναθάιγ, έπτε, με ρωτάς τί πρέπει να κάνει;

—‘Ο ύψηλότετος άς διατάξη, άπάντησε εκείνος χλωμός, χαμηλώνοντας τά μάτια του.

‘Ο Γκονζάγκας του έδωσε τό χέρι κ’ άπευθυνόμενος σε όλους με ύφος πατέρα που μετανοεί γιατί μάλλονσε τά παιδιά του, πρόσθεσε:

—Τρελλοί που είσαστε... Βρισκόσαστε στο λιμάνι και κινδυνεύετε να θουλιάζετε γιατί δεν θέλετε να τραθήξετε για τελευταία φορά τά κουπιά. ‘Οποια κ’ άν είναι ή έκβασις τής μάχης, έγώ φρόντισα εκ των προτέρων να σας ξεαφραλίσω: Άδριο ή θά είσαστε οι πρώτοι στο Παρίσι, άν νικήσουμε, ή άν νικηθώ, θά φύγουμε όλοι μαζί γεμάτοι χρυσάφι κ’ έλπίδες για τή ‘Ισπανία... ‘Εκει, μάς περιμένει ό βασιλεύς Φίλιππος.

Συμβουλεύτηκε τό ρολόι του κ’ έξακολούθησε:

—Αυτή τήν ώρα που σας μιλάω, ό Λαγκαρντέρ έγκαταλείπει τό Σατελέ για να διευθυνθή στη Βαστιλία, όπου θά παχίτη ή τελευταία πράξι του δράματος. Μά δεν θά πάη κατευθείαν εκεί. ‘Η καταδίκη του άναφέρει ότι πρέπει να τον οδηγήσουν πρώτα μπρός στον τάφο του Νεβέρ και να του κόψουν εκεί τό δεξι χέρι. ‘Εχουμε έναντιον μια μιά συνωμοσία που τήν άργάσαν δυο γυναίκες κ’ ένας Ιερέυς. Τά σπαθιά σας δεν μπορούν να κάνουν τίποτε έναντιον τους... Μιά άλλη γυναίκα, ή ντόνα Κρούζ, άμφιταλαντεύεται μεταξύ μιας και μεταξύ τους, έτσι τουλάχιστον νομίζω. Θέλει να γίνη μεγάλη κυρία, μά συγχρόνως δεν θέλει να πάθη κακό ή φίλη της. Θ’ άναγκαστούμε να τήν συντρίψουμε τή δυστυχισμένη, γιατί όπωσδήποτε άποτελεί έμπόδιο στα σχέδιά μας... ‘Η άλλες δυο γυναίκες είναι ή πριγκήπισσα σύζυγος μου κ’ ή κόρη της ή Αύγη. Μου χρειάζεται αϊτή ή Αύγη... ‘Επιτηδες μάλιστα άφησα να άργανωθή ή συνωμοσία για τήν όποια σας μιλήσα κ’ ή όποια θά τήν ρίξη στα χέρια σας. Νά ή συνωμοσία, ή μητέρα, ή κόρη και ό Ιερέυς περιμένουν τον Λαγκαρντέρ στο παρεκκλήσιο του κοιμητηρίου του Σαιντ-Μαγκλουάρ, όπου θά βρίσκεται ό τάφος του Νεβέρ. ‘Η Αύγη φοράει κοστούμι νύφης. ‘Εμάνεψα, όπως θά μαντεύατε και σεις στη θέσι μου, ότι πρόκειται να παίξουν κάποια κωμωδία για να ξεαφραλίσουν τήν έπιείκεια του αντιβασιλέως και να τόν κάνουν να δώσει χάρσι στο Λαγκαρντέρ τήν τελευταία στιγμή... ‘Ακούστε τί θά γίνη, όπως φαντάζομαι: ό Ιερέυς θά ελόγησι τό γάμο του Λαγκαρντέρ και τής Αύγης κ’ έπειτα ή νύφη θά πάη να εκκληρηθή τό έλεος του αντιβασιλέως για τό σύζυγό της. Μά αυτό δεν πρέπει να γίνη. Αυτό είναι τό πρό-

‘Η Αύγη είχε άκουπήσει τό χέρι της στο γυριμένο κεφάλι της...

το μέρος της αποστολής μας.

—Αυτό είναι εύκολο, είπε ο Μοντιμπέρ. Φτάνει να εμποδίσουμε την κωμωδία να παιχτεί.

—Θά είσαοτε στο κοιμητήριο και θά παραθαίσατε την πόρτα της έκκλησίας. Δεύτερο μέρος της αποστολής: "Ας υποθέσουμε ότι ή τύχη στρέφεται εναντίον μας κι' ότι αναγκαζόμασθε να φύγομε..." "Έχω χρυσάφι αρκετό για όλους σας..." "Έχω επίσης τον διορισμό μου ως έκτάκτου άπεσταλέμενου με βασιλική άποστολή, χάρις στον όποιο μπορώ να φύγω όποια ώρα θέλω απ' τή Γαλλία κι' ό όποιος θά θυγαλή κάθε εμπόδιο απ' το δρόμο μας..."

Και ξεδιπλώνοντας το έγγραφο του διορισμού του, έδειξε με όλους την ύπογραφή του προέδρου ντ' Αρζανσόν.

—Μά μου χρειάζονται περισσότερα, έξακολούθησε. Πρέπει να πάρουμε μαζί μας κ' έναν όμιλο.

—Τήν Αύγη ντε Νεβέρ; ρώτησαν πολλές φωνές.

—Ναι, αυτήν! Τό πράγμα δέν είνε δύσκολο. Μεταξύ μας και μεταξύ αυτής, δέν υπάρχει παρά μόνο μία πόρτα έκκλησίας.

—Μά πώς απ' αυτή την πόρτα, είπε ο Λαγκαρντέρ, άν ή τύχη γυρίσει, θά βρισκεται ό Λαγκαρντέρ χωρίς άλλο.

—Κ' έγώ μπροστά στο Λαγκαρντέρ, πρόφερε ό Γκονζάγκας με φωνή έπισημη.

—"Έπιασε τή λαβή του σπαθίου του με μ' άπότομη κίνηση.

—"Η ώρα έφτασε να το χρησιμοποιήσω κι' αυτό! Έξακολούθησε. Τό σπαθί μου άξίζει όσο και το δικό του, κύριοι! Ποτιστηκε από το αίμα του Νεβέρ!

Ό Πεϋρόλ γύρισε άλλοτ' το κεφάλι του. Αυτή ή όμολογία που έγινε με δυνατή φωνή, του φανέρωσε ότι ό κύριός του δέν λογάριζε πειά τίποτε.

"Έκείνη τή στιγμή άντήχησε φασαρία έξω στον αντίθαλαμο και συγχρόνως άκούστηκαν ή φωνές των θυρωρών που φώναζαν:

—"Ο αντίβασιλεύς! "Ερχεται ό αντίβασιλεύς!

Ό Γκονζάγκας άνοιξε τήν πόρτα του γραφείου του.

—Κύριοι, είπε σβίγνοντας τά χέρια αυτών που τον περιτοίχιζαν. Ψυχραιμία! Σέ μισή ώρα όλα θά έχουν τελειώσει. "Αν τά πράγματα πάνε καλά, δέν έχετε παρά να έμποδισετε τή συνόδεια του Λαγκαρντέρ να προσπεράση τά σκαλοπάτια της έκκλησίας. Προσκαλέστε το πλήθος που θά είν' έξω εν ανάγκη και φωνάχτε: «Ιερουσαλία! Ιερουσαλία!» Αυτή ή λέξις φέρνει πάντοτε τά άποτελέσματά της. "Αν τά πράγματα πάνε άσχημα, προσέρχτε αυτό έδώ: "Απ' το κοιμητήριο όπου όλα πάτε να με περιμένετε, φαίνονται τά παράθυρα του σαλονιού μου. "Έχετε πάντοτε τά μάτια σας προσηλωμένα σ' αυτά τά παράθυρα. "Όταν θά δήτε μία λαμπάδα να ύψώνεται και να χαμηλώνη τρεις φορές, παραθείστε τήν πόρτα του παρεκκλησιού, έπιτεθήτε..." "Επειτό από ένα λεπτό, θά βρισκομαι κι' έγώ μεταξύ σας... "Είμαστε σύμφωνοι!

—Σύμφωνοι! του άπάντησαν.

—"Ακολουθήστε λοιπόν τον Πεϋρόλ που ξέριε το δρόμο, κύριοι, και πηγαίνετε στο κοιμητήριο από τους κήπους του μεγάρου μου.

"Όλοι θύηκαν έξω. Ό Γκονζάγκας, όταν έμεινε μόνος, σκούπιοσε το μέτωπό του κι' είπε:

—"Άνθρωπος ή διάβολος, ατός ό Λαγκαρντέρ, θά πεθάνη..."

Και θύηκε έξω, για να πάη στην αίθουσα, όπου θά συνεχόταν τό οικογενειακό συμβούλιο.

—Τι τρομερός τυχοδιώκτης αυτός ό Λαγκαρντέρ! ψιθύρισε.

"Ένα παιδί, που θρέθηκε στο δρόμο, τολμάει και ύψώνει τό κεφάλι του εναντίον ενός πριγκίπισ ος άν κ' έμένα. Νά δούμε ποιός από τους δυό θά κείνησι...

.....

Πίσω από τήν κλειστή πόρτα του παρεκκλησιού του Σαιν-Μαγκλουάρ, ή πριγκίπισσα Γκονζάγκα συγκρατούσε τήν κόρη που φορούσε νυφικό πέπλο και στέφανο από λουλούδια πορτοκαλλιάς. "Ό Ιερεύς φορούσε τά άμφια του. "Η ντόνα Κρούς, γοιτιστή, προσεχόταν.

Μέσ' στη σκιά, παράμερα, φαίνόντουσαν τρεις άνδρες ένοπλοι.

"Όχτώ ή ώρα σήμανε το ρολόι της έκκλησίας και συγχρόνως άκούστηκε μακριά ή πένθυμη κωδωνοκρουσία του παρεκκλησιού του Σατελέ, που άνήγγελε τήν αναχώρησι του καταδίκου Λαγκαρντέρ για τον τόπο της εκτέλεσεως.

"Η πριγκίπισσα έννοιωσε τήν καρδιά της να συντρίβεται. Κύταζε τήν Αύγη, πώ λευκή από ένα μαρμάρινο άσθμα. "Ένα χαμόγελο άνιχνε στα χείλη της Αύγης.

—"Η ώρα έφτασε, μητέρα μου, τής είπε. Πρέπει να πάτε στο συμβούλιο.

"Η πριγκίπισσα τή φίλησε στο μέτωπο και ψιθύρισε:

—Πρέπει να χωριστούμε, το ξέρω. Μα μου φαίνεται πως βρισκόσθουν έν άσφαλεία, όσο έννοιωθα το χέρι σου μέσα στο δικό μου.

—Κυρία, είπε ή ντόνα Κρούς, θά έπαγρυνθομε σ' αυτή. "Ό κ. μαρκήσιος ντε Σαθερνύ ώρκίστηκε ότι θα πεθάνη άντρασιπικοντάς τήν!

—Κ' έμεις θά πεθάνουμε, ύψηλότητά! ψιθύρισε τή στιγμή εκείνη ό Ένας απ' τους τρεις άνδρες, που δέν ήταν άλλος από τον Κοκαρντάς και που μιλούσε κ' έξ' όνόματός του συντρόφου του Πασπουάλ.

"Η πριγκίπισσα, άντι να τραβήξει κατευθείαν προς τήν πόρτα, πήγε ως τον όμιλο που άποτελούσαν ό Σαθερνύ, ό Πασπουάλ κι' ό Κοκαρντάς.

—Διάβολε! είπε το τελευταίος, δείχνοντάς της τον Σαθερνύ. Νά Ένας νεαρός εύπατρίδης που γίνεσαι ό διαβολός ό ίδιος ό-ταν θέλει. Θα πολεμήση υποστάα στα μάτια της άραιοι του. "Εμεις οι δυό θα σκοτωθούμε για τον Λαγκαρντέρ. Σύμφωνοι, Πασπουάλ, έ;

"Η Αύγη είχε άκουμπήσει άνταμεταξύ το χέρι της στο γυρμένο κεφάλι της κ' είχε παραδοθή στους στοχασμούς της.

IX
Ο ΝΕΚΡΟΣ ΟΜΙΛΕΙ

"Η μεγάλη αίθουσα του ξενοδοχείου του Γκονζάγκα έλαμπε από φώτα. "Ο αντίθαλαμος ήταν γεμάτος από Γάλλους φρουρούς. "Ο μαρκήσιος ντε Μπουνιθέ είχε αναλάβει τήν φρούρησι των θυρών. "Ήταν φανερό, πώς ό αντίβασιλεύς είχε θελήσει να δώση σ' αυτό τό οικογενειακό συμβούλιο κάθε έπισημότητα. "Η έδρες, παραταγμένες άμφιθεατρικά, σ' ένα ίδιος έξέδρας, είχαν καταήθη. Καθόντουσαν σ' αυτές οι ίδιοι μεγάλοι τιτλούχοι, οι ίδιοι άνώτατοι αξιωματούχοι, οι ίδιοι μεγιστάνες, που καθόντουσαν και πρό δυό ήμερών. Μοιγανά τισα απ' τήν έδρα του προέδρου ντε Λαμουανιόν, και θόταν ό αντίβασιλεύς σ' ένα θρόνο. "Ο Λε Μπλαί, ό ντ' Αρζανσόν και ό κόμης της Τουλούζης, κυβερνήτης της Βρετανίας, τον περιτοίχιζαν.

"Η θέσις των άντιδίων είχε αλλάξει. "Όταν ή κ. πριγκίπισσα Γκονζάγκα μπήκε μέσα, τήν τεποθέτησαν πλάι στον καρδινάλιο ντε Μπισού, πώ καθόταν δεξιά στο προεδρείο. "Αντιθέτως, ό Γκονζάγκας καθήνε μπροστά σ' ένα τραπέζι, φωτισμένο από δυό λαμπάδες, στο ίδιο ακριβώς μέρος που θριακόταν πρό δυό ήμερών ή πολυθρόνα της σύζυγού του. Τοποθετημένος έτσι, ό Γκονζάγκας, άκουμπιοσε στο παραπέτασμα που σκέπαζε τήν μουσική πόρτα από τήν όποία πρό δυό ήμερών ό Καμπύρης μιλούσε κρυφα στην πριγκίπισσα, και θριακόταν άπέναντι σ' ένα από τά παράθυρα που έβλεπαν στο κοιμητήριο του Σαιν-Μαγκλουάρ. "Η κρυφή πόρτα, τής όποιος όλοι άγνοούσαν τήν ύπαρξη, δέν είχε φρουρούς.

"Ό πριγκίπης ντε Γκονζάγκας, ό όποίος μπήκε στην αίθουσα πριν απ' τή σύζυγό του, χαρμήστε τον αντίβασιλεύα και τήν όμύγυρι με σεβασμό. Πρόσεξαν όλοι, ότι ή Αυτού Βασιλική "Υψηλότης του άνταπέδωσε τον χαιρετισμό, γνέφοντάς του με όιλκήλότητα.

"Ό κόμης της Τουλούζης, νόθος γιούς του Λουδοβίκου Ιατου, πήγε να δεξιώθη τήν πριγκίπισσα στην πόρτα, κατόπιν διαταγής του αντίβασιλεύα. "Ό δέ αντίβασιλεύς ό ίδιος σπώθηκε κ' έκανε τρία-τέσσερα σήματα για να τήν προύπαντηση και τής φίλησε το χέρι.

—"Η Αυτού "Υψηλότης σας, είπε ή πριγκίπισσα, δέν ευδόκησε να με δεχτή σήμερα.

Μά στάθηκε, βλέποντας τό ξαφνιασμένο βλέμμα που τής έρριξε ό αντίβασιλεύς, σαν ν' άγνοούσε περί τίνος έπρόκειτο. "Ό Γκονζάγκας τους παρακολούθησε από μακριά με τήν άκρη του βλέμματός του, προσποιούμενος ότι ταχτοποιούσε τά χαρτιά που είχε μπροστά του, επάνω στο τραπέζι. Μεταξύ αυτών των χαρτιών, όπρηχε ένας μεγάλος φάκελλος από περγαμηνή με τρεις μεγάλες σφραγίδες.

—"Η "Υψηλότης σας, είπε πάλι ή πριγκίπισσα, δέν ευδόκησε έπιση να λάθη υπ' ύμει της τήν έπιστολή που τής έστειλα.

—Ποιά έπιστολή; ρώτησε σιγα ό αντίβασιλεύς.

Τό βλέμμα της πριγκίπισσας στράφηκε χωρίς να θέλη προς τον σύζυγό της.

(Ακολουθεί)

Ό αντίβασιλεύς της φίλησε το χέρι...